

ВИКТОР ЖВИКЕВИЧ

INSTAR OMNIUM

Превод от полски: Лина Василева, 1983

chitanka.info

INSTAR OMNIUM^[0]

Слънцето, около което обикаляше планетата, се намираше в една околност на Космоса, която дори най-врелите и кипелите във вакуума трудно биха определили като приятна. То пламтеше отвъд брега на „дупката в небето“, разстлала се на петстотин кубически парсека, обаче отсам облака прах, който закриваше изцяло звездите от едната ѝ страна.

Първи самостоятелен полет и веднага — планета. Дори старите космически вълци от разузнаването не могат да скрият вълнението си, когато алтиметърът отмерва разстоянието до повърхността на новооткрития свят. А какво остава за онзи, който открие планета с благоприятни за живот условия още при първия си полет? Опитният разузнавач знае, че или ще намери нещо, или няма да намери. Още по-опитният е убеден, че дори да застане на главата си или да излезе от кожата си, прелитайки половината Галактика надлъж и шир, пак няма да попадне на нещо, заслужаващо внимание. Затова пък курсантът от последния курс на Школата за разузнавачи вярва непоколебимо, че на всяка крачка го очакват свръхцивилизации, мрачни диктатури на космическото средновековие, както и блуждаещи от звезда на звезда пълчища ракетоподобни чудовища, с които ще му се наложи непрестанно да се сражава. Естествено и сред стажантите понякога се срещаха закоравели скептици, но Бадо не принадлежеше към тях.

Неговата ракета описа втора спирала и се насочи към определеното от пилота място за кацане. Бадо беше избрал гладка равнина на няколко километра от източния терминатор^[1], близо до зелената ивица, напомняща наблюдавана от високо земна гора. Той включи и гравидецелерационната система, погледна за последен път към тъмната мъглявина и... видя някаква ракета.

„А в Комисията по разпределението ме уверяваха, че в този сектор никой никога не е бил — помисли си той ядосано. — Да не би тези тъпоглави бюрократи да са решили, че тази нищо и никаква планетка е достатъчна за двама стажанти?“

Позачуди се как да постъпи при възникналото положение, но в крайна сметка реши просто да се прави, че не забелязва неканения и още по-точно — нежелания съперник в бъдещите открития.

Същевременно ракетата намали орбиталната си скорост и се устреми надолу. Бадю с възмущение установи, че и другият кораб извършва същите маневри и се насочва най-нагло за кацане досами избраното от него място. Вече беше посегнал да включи радиостанцията и яко да наругае нахалника, но му попречи силно друсане. За да смекчи падането си, ракетата изплю от дюзите си последната порция гравитони, пресече всички слоеве на атмосферата и кацна.

Без да задействува угасналите по време на кацането екрани, Бадю веднага започна да облича лекия си скафандър. „Щом ще е изненада, да е истинска — помисли си. — На екрана всичко изглежда неестествено.“ Биологичният анализатор подаде състава на атмосферата. Нямаше нужда от кислороден апарат. Бадю смъкна от гърба си тежките бутилки, отви силиконовия шлем и натисна тастера, освобождаващ люка на шлюза. Асансьорът го свали почти до земята. Той подсмръкна подозрително, за да изпробва въздуха. Беше приятно възхладен. После си пое дълбоко дъх, та чак го засърбя носа, и гръмко кихна. „Посрещането бих определил като прозаично — отбеляза. — Все пак, не мина без тържествен залп.“

Бързо се огледа. На юг, на изток, на север... Корпусът на ракетата закриваше изгледа на запад, затова той приклепна и се опита да види нещо над почти залепените за земята дюзи. На запад беше същото, тоест нищо интересно.

Пред кораба се простираше най-обикновена ливадка, досущ като земните. Тревата приличаше на равно окосена и само белите главички на „глухарчетата“ стърчаха. Приличаха на топчета за голф, които са отскочили от земята и после са забравили да паднат. Чуваше се как жужат „пчелите“, а рояци цветни мушички бръмчаха като бесни над разпръснатите на всяка крачка цветя. „Идилия“ — Бадю изкриви лице в гримаса на неодобрение. Пристъпи несигурно от крак на крак, поправи

каишките на раницата си и на предвидливо взетия бластер и... пак видя онази ракета — изправена вертикално, почти невидима на фона на близката гора.

Пред нея стоеше човек, който гледаше към Бадю, но тъй като слънцето грееше право в очите му, трябваше да си прави козирка с ръка. Скафандърът му беше със същия цвят, като скафандъра на Бадю, следователно — беше някой от колегите му от Школата за разузнавачи.

На Бадю му се искаше да се обърне и да тръгне в противоположната посока, но тъй като наоколо се простираше все същата тревиста равнина, а единственият по-интересен обект беше може би само гората, реши въпреки всичко да тръгне към нея. И тогава стана нещо странно — младежът, който вървеше срещу него, му се видя много симпатичен. Беше висок горе-долу колкото него, но по-малък на години. Затова пък още на пръв поглед можеше да се разшифрова у него сродна душа — и той носеше оръжието си небрежно преметнато на гърба, беше омотал врата си с шарена кърпа и като капак я беше завързал под брадата си в такъв възел, с който сигурно би могъл да се справи само Александър Македонски. В очите му проблясваха весели искрици, а чипият, покрит с лунички нос се мръщеше забавно, когато приятелската му усмивка разкри ред бели зъби. Начинът, по който без допълнителни церемонии се доближи до Бадю и с широко, сърдечно движение му подаде ръка, предреша окончателно отношенията им.

— Казвам се Сток — представи се той.

Бадю отвори уста и така си остана с полуотворени устни. Трябваше да изминат няколко секунди, докато разбере простия факт, че младежът от самото начало му заговори телепатично.

— А аз съм Бадю — отвърна той най-сетне по същия начин.

Полека-лека идваше на себе си. Няма да издадем тайна, ако кажем, че Бадю беше най-големия мързеливец от възможните и като такъв винаги беше предпочитал да разговаря телепатично, вместо да си дере гърлото. Затова, като откри човек със същите предпочитания, той изпадна във възторг. Реши, че е имал изключителен късмет и забрави предишното си недоволство. Вече не го дразнеше мисълта, че ще трябва да подели с някого заслугите за разкриването на тайните на тази планета.

— Значи, видяхме се — рече той.

— Май че най-напред не се зарадва особено, а? — погледна го изпод вежди Сток.

— Ами ти?

Разсмяха се в един глас и заедно тръгнаха към гората.

— Кой курс си? — попита Бадю.

— Трети — отвърна Сток.

Бадю го потупа по рамото почти покровителствено:

— След две години ще имаш моя чин...

— Еее... — Сток напъха ръце в джобовете на скафандъра си. — Чиновете са си чинове, а главата си е глава...

— Прав си, но най-умните глави стоят в музеите. Великолепни бюстове...

Сток пренебрежително изкриви устни и тъкмо щеше да отбележи, че не напразно са му позволили да проведе първия си самостоятелен полет още в трети курс, когато навлязоха сред дърветата. Тяхната необичайна форма накара двамата разузнавачи да забравят всичко останало. Трудно можеше да се определи възрастта им, защото всички си приличаха като две капки вода. Дори разстоянието между издутите им долу стебла беше еднакво и създаваше впечатление за добре поддържана градина. Дърветата приличаха на керамичните вази, които Бадю помнеше от къщата на баба си. Израстваха от земята, набъбнали като огромни грудки, постепенно се стесняваха и едва под самия връх се разрастваха в гъста корона от смачкани листа. Странно беше, че свободното пространство около дърветата беше покрито само с килим от жълтеникав мъх, без обичайния за окото дребен храсталак на земната гора.

— Интересно, дали тук са се развили някакви висши организми? — каза Бадю. — Започвам да се съмнявам. Досега видях само билки по ливадата и тези дървета... Естествено, ако не броим мушичките, но на коя ли планета я няма тази гадост?

— Наистина, само мушички — потвърди Сток. — Според Илдентен топологията на биосферата на този тип планети не се характеризира с напреднала еволюция на формите на животинския свят.

— Възможно е Илдентен да греши...

Бадю хабер си нямаше кой е този Илдентен. Въпреки че полагаше отчаяни усилия, не можеше да си спомни да е срещал неговото име в

онази купчинка учебници и научни трудове, която беше прехвърлил, за да заверява все пак някак си семестрите. За всеки случай реши да не задълбава сега в систематиката на видовете планетарни същества и в подобни ситуации да се ограничава със скептични забележки. Обаче този път трябваше да изнесе един урок на по-младия си колега:

— Днес съществуват няколко теории относно пространствената конфигурация на разпределението както на психозоиците, така и на биогенезата от по-низш порядък на планетите на единичните слънца. Затова Илдентен може да си знае своето, а аз ще си остана привърженик на Карден. Ортодромичното комплициране на еволюционните моменти с прагматично прилагане на теорията на вероятностите показва неоспоримо хетероморфичната същност на самоорганизацията на неживата природа. Затова можем да се надяваме...

Бадю включи в лекцията си един от цитатите от „Естествознанието“ на Карден, който беше зазубрил без грешка и който, честно казано, и той самият не разбираше. Обаче доволен отбеляза, че беше постигнал целта си. Още веднъж се потвърди старата истина, че човек предпочита да стои по-далеч от онова, което надвишава умствените му възможности. Сток побърза да смени темата:

— Ох, зарежи ги тези философии... Можем да се поздравим взаимно, че получихме самостоятелна работа и даскалите вече не ни висят над главата. След като години наред са ти повтаряли само „не знаеш, не можеш, трябва да се постегнеш“, най-сетне ни се удава случай да поработим не само с това, но и с това.

Сток най-напред се чукна с разперената длан по челото, а после сгъна ръката си в лакътя, докато мускулът се изду, почти изпълвайки ръкава на скафандъра.

— Като нищо — съгласи се Бадю.

— След като си зубрил формулки до припадане, после и най-простата няма да можеш да я преглътнеш. Трябва да смениш климата...

— И менюто... — добави Сток.

Бяха навлезли доста навътре в гората. Дърветата растяха все така на равно разстояние едно от друго и нищо не разнообразяваше монотонната им разходка. Вървяха рамо до рамо, дрънкаха

всевъзможни глупости и току избухваха в гръмък смях, когато някой изтърсеше нещо особено остроумно. Изключително рядко се случва двама младежи така да си допаднат. Нещо повече, когато случаят ги събере при не особено благоприятни за запознанство и сприятеляване обстоятелства. Бадо дори започваше да благославя съдбата, която му беше изпратила така предвидливо другар. Иначе самотното разузнаване щеше ужасно бързо да го отегчи и умори.

— Знаеш ли какво? — рече Сток. — Започва да ми писва. Май че тук няма какво да търсим. По-добре ще бъде да направим още няколко ниски прелитания над планетата, да я огледаме подробно отгоре, а като не открием действително нищо интересно, да напишем рапорта и — чао.

— Ще видим — отговори Бадо. — Но ти си прав, навлязохме доста навътре в гората и ни се полага почивка.

Смъкна от гърба си раницата и захвърли бластера до най-близкото дърво.

— Дами и господа, заповядайте на закуска — изрече сериозно.

Разположиха се на бодливия мъх. Бадо извади демонстративно от джоба си кутийка с хранителни таблетки, изсипа няколко на ръката си и с геройски израз на лицето погълна една. Беше блудкава на вкус и макар че положи всички усилия да запази сериозното изражение на лицето си, не можа да не изкриви устни. Удовлетворение изпита едва при гримасата на Сток, който с не по-малко себеотрицание натъпка в устата си три таблетки наведнъж.

Поседяха, без да се гледат, докато вкисналият се Сток пръв се реши. Направи невинна физиономия и запита:

— Знаеш ли какво, Бадо? Вероятно ще трябва да направим няколко наблюдения от предвидените в програмата. Е... например, да измерим точно налягането, да определим магнитното поле, интензитета на радиоактивните излъчвания и така нататък... Сигурно си взел със себе си необходимите уреди? Както гледам, носиш доста натъпкана раница.

Бадо светкавично поде топката.

— То се знае, но нали кацнахме поотделно, всеки е разчитал само на себе си. Май че и твоят багаж не е по-малък...

Гледаха се един друг, все още колебаейки се. Най-сетне Бадо придърпа раницата си и започна бавно-бавно да я отваря. Тя имаше

толкова много ципове и закопчалки, че всеки момент можеше да се оттегли от играта. Обаче, както можеше да се очаква, предпазливостта му беше излишна. Сток не издържа и прихна:

— Бях сигурен, че сме от един дол дренки!

— Ако като връх на всичко се окаже, че сме си подбрали и еднакви манджи...

Без да се превземат повече, те заизваждаха от раниците си месни консерви и пластмасови торбички с различни специалитети, нелегално пренесени на борда на ракетите. С нескривана гордост Сток постави върху мъха доста големичък термос и разля в чашките нещо, за което упорито твърдеше, че е само чай, но Бадо беше готов да се закълне, че ароматът на този чай кой знае защо му напомня за Ямайка.

Тъпчеха се с различни вкусни неща, които нито един инструктаж не предвиждаше в менюто на стажантите от Школата за разузнавачи. И макар че не подобаваше на двама потенциални космически вълци, не изпитваха ни най-малки угризения на съвестта. От двете алтернативни възможности — да бъдеш космически вълк, комуто са достатъчни таблетките, или да не бъдеш такъв, но за сметка на това да имаш пълен стомах — те сгодно избраха второто.

Когато от импровизирания Лукулов пир останаха само жалки трохички, уморени — дали от изминатия път или от погълнатите калории — те се изтегнаха в сянката на приличащото на африкански баобаб дърво и се отпуснаха в приятна дрямка.

Яркото слънце бавно пълзеше над гората. Лъчите му проникваха през разположените вертикално листа до най-недостъпните горски кътчета. Само в покрайнините на гората дърветата бяха зелени. Колкото по-надълбоко в нея се навлизаше, те сякаш узряваха и постепенно грейваха в жълти и оранжеви тонове. Най-сетне слънцето спря в зенита, почти вертикално над главите им и през пролуките на листата и стеблата насочи към лицата на заспалите младежи горещите си лъчи. Пръв се събуди Бадо. По навик се огледа неспокойно, но наоколо царяха ненарушавани от нищо тишина и покой.

За да се раздвижи, той подскочи, направи няколко присядания и широки кръгове с ръцете. После събра разхвърляните по бежовия мъх хартийки, торбички и празни тубички, извади сбит чим и зарови всичко в рохкавата почва.

Когато свърши с почистването, той погледна приятеля си. Сток спеше удобно изтегнат, а на лицето му беше изписан израз на кротко задоволство.

Бадо започна да пресмята вероятността да срещне човек с толкова близка на неговата психика, та телепатичната връзка да не им създава никаква трудност. На Земята познаваше само няколко души, с които можеше да контактува по този начин. Вероятността да срещне такъв човек в Космоса беше толкова невероятно ниска, че той тозчас заряза опитите да я изчисли. Посегна да побутне Сток по рамото, за да го събуди, но погледът му падна върху оръжието му. Бластерът на Сток имаше тесен, лъскав приклад и дуло без отвор във вид на круша. От удебеления му край стърчеше тънък, рубинен шип. Бадо никога през живота си не беше виждал такова нещо.

Без да размисли дълго, вдигна оръжието от земята. Спусък не се виждаше, но на едно място имаше неголям отвор. За всеки случай насочи бластера настрани, към едно дърво наблизо, пъкна пръста си в отвора и натисна издаденото езиче вътре.

От рубинената игла се откъсна безцветна, матова капка и заплува към дървото. Преди да се доближи до него, то просто изчезна. Сигурно това стана в мига, в който той натисна спусъка, а когато капката достигна там, дето току-що стоеше оранжевото стебло, се чу лек трясък — сякаш се спуска стъклена чаша. Едва след малко Бадо забеляза, че е изчезнало не едно, а няколко дървета.

„Не съм контролирал обсега“ — помисли си.

Отново погледна към Сток. Учудването му нямаше граници: нашивките на скафандъра не приличаха на нито едни от отличителните знаци, използвани в Галактическият флот. Бадо подскочи до него и го разтърси.

— Сток! Събуди се!

Сток отвори очи и сънно се усмихна.

— Аттай-даса-утуна — рече и се изправи.

— Каквоооо?! — викна Бадо.

— Туна-са-до-родоя — отвърна Сток и набръчка чело, видимо раздразнен.

Изведнъж Бадо се хвана за главата. Разбра, че през цялото време си служат със Звукова реч.

— Откъде си ти?

Този път зададе въпроса телепатично и по същия начин наистина получи разбираем отговор:

— Да не си откачил, Бадю? Как така — откъде?

Бадю изтича до своя бластер. Държейки в едната си ръка него, а в другата — пистолета на Сток, той показа оръжията на приятеля си. Сток облеци очи. Зениците и на двамата се разшириха до максимума. Виждаха се само тесните контури на кафявите им ириси.

— Откъде го имаш? — попита. — Нов модел ли е?

— Кой? — на свой ред запита Бадю.

— Разбира се — този — Сток посочи бластера на Бадю.

— Фюююю — извири пронизително Бадю. — А какво ще кажеш за това?

Той остави двата пистолета и докосна с пръст нашивките на скафандъра на Сток. Сега забеляза и други разлики. Например, обувките на Сток се сливаха плавно със скафандъра, докато неговите завършваха с всмукващ вакуумен шев.

Сток направи опит да се усмихне:

— Да... По наблюдателност — двойка... И на двамата.

Бадю се правеше, че му е все едно и само вдигна рамене. Помисли си, че за всичко е виновна телепатията. Тя не е обременена със словесни шифровани понятия. С нея свободно могат да разговарят китаец и австралиеца, ескимос и европеец, дори... Именно. Чистата информация е една и съща в целия Космос.

Бадю се наведе да вземе неразумно оставените преди миг пистолети, но реакцията на Сток беше също толкова бърза. Всеки грабна своето оръжие.

Стояха един срещу друг и подозрително следяха движенията си. Сток мръщеше луничавия си нос, а Бадю продължаваше да си подсвирква през зъби.

— Вече е пладне — обади се Сток.

— Хммм... късно е.

— Трябва да проверя стабилизаторите на ракетата си.

— Да, ливадата... почвата може да е подгизнала.

— Смяташ ли?

— Интересна гора — без всякаква връзка рече Бадю, но нито един от тях дори не забеляза тази нелогичност.

— Какви цветове!

— И мъхът е един такъв странен — поде темата Сток. — От време на време сякаш се помръдва...

Бадо направи крачка назад — уж случайно. За малко не се спъна в раницата си, но се престори, че не я забелязва. Но това моментно невнимание беше достатъчно — Сток се озова до едно от дърветата. Уж се оглеждаше, но погледът му не изпускате Бадо.

— Интересна гора — промърмори Бадо и също се доближи до набъбналия долу ствол на дървото до него.

— Тар-дон-то... — успя още да чуе и с един скок се намери зад дървото.

Постоя така един миг, притаен, готов да реагира светкавично при първия сигнал за приближаването на непознатото същество, но в гората цареше тишина. На няколко пъти му се стори, че чува шумоленето на прокрадващи се стъпки. Някъде помръдваха клони. Стъпките се отдалечиха. Той стисна силно дръжката на бластера, вдъхна дълбоко пренаситения с кислород въздух и побягна напред.

Стараше се да измине широк полукръг; за да излезе от гората точно срещу своя кораб. Добре че разстоянието между дърветата беше толкова голямо, та можеше да бяга възможно най-бързо. Надяваше се, че като бивш бегач на средни разстояния ще съумее да изравни шансовете на двамата, въпреки че ракетата му беше по-далеч от гората. Донякъде успя, във всеки случай, когато изскочи от гората, онзи още го нямаше. Като стрела се понесе към широко разположените амортизатори на ракетата. Уплаши рояците насекоми, които се вдигнаха над цветята, и разнесе в летящи облаци пухкавите топчета, приличащи на земните глухарчета.

Когато най-сетне се добра до ракетата и обърна за миг глава назад, видя как люкът на разположената по-близо до гората ракета се затваря. Той скочи на площадката на асансьора и само след секунди беше под защитата на бронята. Бързо стигна до навигационната кабина и рухна с цялото си тяло върху клавишите на пулта. Натисна с лакът тастера за задействане на защитната система, с един удар на палеца включи екрана за външно наблюдение и се отпусна в пилотския фотьойл. Най-сетне можеше да си откъдне.

В същото време корабът му сякаш отново оживя. Двигателите започнаха да пулсират, готови незабавно да сменят позицията му в случай на атака. Едновременно защитната система разви на десетина

метра анихилационните екрани и подаде в кабината сигнал за готовност за преминаване към нападателни действия. Бадо изтри от челото си едрите капки пот и насочи външните камери към чуждия кораб. Тайнствената ракета стоеше неподвижно като сив, стоманен обелиск. Но тази неподвижност беше привидна. Бадо знаеше, че „онзи“ също чака.

Приблужи лице до екрана. Над ливадата все още плаваха бели пухчета, а по тревата ясно личаха следите от стъпките му.

Той отвори поместеното над пулта шкафче с предмети за първа помощ и извади от него няколко солидни тома. Нетърпеливо започна да прелиства страниците. На гръбчетата на книгите блестяха отпечатани с дебел шрифт заглавия: „Разумният живот в Космоса“, „Методика за установяване на връзка със същества от други цивилизации“, „Линкос — основи на езика за космически контакти“... Надяваше се, че ще съумее да поправи извършените досега грешки.

„Сега вече мога да се опитам да установя контакт“ — помисли си Бадо.

И беше прав. Сега вече можеше.

Инструкцията за Първия Контакт говореше категорично за максимална предпазливост при установяване на контакт с представители на високо развитите галактически цивилизации. Преди всичко — предпазливост. Знаеш ли ги какви са?

---

[0] Instar omnium (лат.) — Както всички. ↑

[1] Терминатор — границата между светлината и сянката на повърхността на небесно тяло (бел.пр.). ↑

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
6/1983 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.